over de echtbreuk ook inhoudt een vonnis over dit kwaad;

5e. dat het eischen van openbare schuldbelijdenis van deze zonde, zonder haar van elke andere zonde te vorderen, nog volstrekt niet insluit een verschooning van ander kwaad, maar, zonder vergelijking van deze zonde op zichzelve met andere zonden, kan berusten (zie Art. 75 K. O.) op de overweging, dat (om het veelvuldig voorkomen van dit kwaad en op de toegeeflijkheid in zijn beoordeeling de stichting der gemeente eischt, dat het met meer gestrengheid dan vele andere bestraft worde;

6e. dat wie in deze schrikkelijke zonde viel, en weigert daarvan in het openbaar belijdenis te doen, door verzet tegen de van Christus ingestelde ambten bij zijn eerste zonde een tweede voegt, reden geeft aan de oprechtheid van zijn berouw te twijfelen, en daarmee zich stellig de censuur waardig maakt, al zal een kerkeraad ook daarbij elk afzonderlijk geval opzichzelf hebben te beoordeelen.

V. F.

Correspondentie. K. te M. en M. te H. Als u de moeite wilt nemen nog eens rustig over te lezen wat ik in no. 41 van den 7den jaargang, pag. 323 schreef, heb ik hoop, dat u het antwoord op uw vragen en opmerkingen vinden zult.

M. te H. 't Is me niet duidelijk, wat u bedoelt met de eerste der vragen, waarop u een antwoord begeert; „of het, nu reeds honderden jaren de grondslag der prediking geweest is, het Woord des Heeren: „Ik ben gekomen om te zoeken en zalig te maken wat verloren was", geen tijd wordt, om aan de beurt te laten komen des Heeren woord: „Ik doe het niet om uwentwil, maar om mijns grooten Naams wil". Vóór ik haar beantwoorden kan, zal ik daarom eenige toelichting noodig hebben.

Op vragen van zóó algemeenen inhoud en zoo vage strekking, als: of ik ook de toestanden tegenwoordig niet zus of zoo vind, kan ik in deze rubriek natuurlijk niet ingaan. F.

LITERATUUR EN KUNST.

De bruid van het Glommendal. [1]

Enkele weken geleden handelden we over een nieuwen roman uit de Skandinavische letterkunde en thans vraagt andermaal een boek uit die rijke literatuur onze aandacht, een roman van den Noorschen schrijven Jacob B. Bull „Glomdall's Bruden", vertaald door Wilma, onder den titel „De Bruid van het Glommendal".

Met Hans Aanrud, Jacob Hilditch, Hans Seland e.d. behoort J. B. Bull tot de reeds wat oudere Noorsche volksschrijvers, die bij voorkeur vertellen van het landleven en van de eenvoudige menschen der bergdalen. Groote literaire waarde hebben deze boeken in den regel niet; ze staan eigenlijk buiten de heerschende tijdstroomingen der Noordelijke letterkunde. Maar in de onopgesmukte verhalen, die zij brengen over de dalbewoners en hun verhoudingen schuilt vaak een opvallende kracht van karakteruitbeelding. En het is zeker deze eigenschap, die ook den schrijver Bull kenmerkt en bepaaldelijk in „Glomdall's Bruden" uitkomt, die Wilma er toe gebracht heeft dezen roman te vertalen.

Niet in het gegeven in de eerste plaats, maar in de milieu-teekening, die het meebrengt, ligt voor ons aanleiding een artikel aan dezen vertaalden roman te wijden. Immers, doel van deze rubriek is vooral ook de lezers opmerkzaam te maken op geschikte lectuur en op de qualiteiten, die een boek verdienstelijk maken en, al is beperking in dezen eisch, goede „vertalingen" komen daarbij zeker ook in aanmerking.

De plaats van handeling is een der meest woeste streken van het Noorsche bergland, de oever van de Glommen, een wilde zijrivier van de groote Elf. Op de eenzame hoeve „bij den beschrand, de eenige, mijlen ver in den omtrek, woont Ola Eriksen, die, afwijkend van de traditie, getrouwd is met een vrouw uit een ander dal, het Groote-Elfdal. Als, tegen den gang van zaken in het geslacht in, geen zonen geboren worden, maar, in het derde jaar van haar huwelijk de moeder een dochtertje ontvangt, zegt de Vader: „Die menschen daar bij jullie moeten toch wel zwakkelingen zijn". Maar in die zonderlinge woorden steekt geen boosheid of onvriendelijkheid, want „Ola Eriksen, die bedacht, dat hij behalve Kari (= zijn vrouw) nog acht vette koeien met een paard en een slede had gekregen en bovendien het groote stuk bosch vóór aan het Sleutelmoeras, had er vrede mee" .... en hij nam „een nieuwe pruim uit zijn koperen tabaksdoos en ging heen, want hij had aan den voorkant van de schuur nog wat palen op te zetten voor het drogen van het koren in den herfst".

't Is de moeite waard deze fragmenten te citeeren, want ze doen beter dan vele woorden het karakter van den man zien en typeeren voortreffelijk de mentaliteit van zoo'n vereenzaamden dalbewoner, die alle dingen naar één maatstaf meet en 't zich verder niet moeilijk maakt. Er is in die mannenfiguren uit de Skandinavische literatuur altijd iets van dat fatalisme, dat, zich machteloos wetend tegen de krachten der natuur waarvan toch heel hun doening afhankelijk is, tegenslag met gelatenheid en voorspoed zonder uitbandigheid aanvaardt. En deze Ola is van dat type een merkwaardig voorbeeld.

Kort na den zwaren tocht naar de kerk, waar het kind gedoopt worden moet, wordt de vrouw ziek en sterft. Ola hertrouwt niet („dat was niet uit eerbied voor de nagedachtenis van de moeder; die zou daarbij niet in den weg hebben gestaan, want de hoeve had een boerin noodig", omdat zijn zuster met krachtige hand de huishouding bestuurt. En deze zuster is dan tegelijk moeder over Berit, (de dochter), die tot haar 16e jaar daar op den Glomhof leeft, zonder ooit iemand te zien.

Dan, 16 jaar oud, moet ze ter catechisatie naar het dorp over de bergen en tot den tijd der lidmatenbevestiging moet ze daar blijven, in het gezin van een bloedverwant. Gjermund, de zoon des huizes, vindt het aanstonds vanzelfsprekend, dat zij boerin op Haugset zal worden en kan het daarom slecht verdragen, dat zij zoo weinig notitie van hem neemt. Zij heeft trouwens voor niemand aandacht. Slechts met een der knechts, Thore Braaten, wisselt ze van tijd tot tijd eenige woorden. Maar die weinige woorden zijn voor dezen voldoende om van haar te houden en ook om te weten, dat zij hem boven anderen verkiest.

En nu begint het eigenlijk verhaal van den strijd om Berit, tusschen Gjermund, den rijken boer, en Thore, den armen daglooner die — het gegeven geeft aanleiding om te zeggen: natuurlijk — ten voordeele van den laatste wordt beslist. Want zoo'n „geval" is er een van het echte romantiek-soort en 't wordt dus ook op romantische manier opgelost.

Maar — we zeiden het al — 't verhaal zelf is 't ook niet, wat onze opmerkzaamheid trekt tot dit boek. 't Is de omgeving in psychischen zin, de karakterteekening, die het merkwaardig maakt, samen met de verhoudingen, zooals ze onder de Noorsche bergbewoners zijn.

Want men merkt van den strijd aanvankelijk niets. Thore zwoegt en slaaft, om zich een bestaan te verzekeren, aan ontginningswerk; hij moet eerst wat hebben aan te bieden! En Gjermund, omgekeerd, doet niets, dan met Berits vader overeenkomen, dat zij voor hem bestemd is.

Berit weet wel van Thore's toegewijden arbeid, niet van de afspraak tusschen Gjermund en haar vader; daarvan hoort ze eerst als in de kerk wordt afgelezen, dat ze met Gjermund ondertrouwd is. 't Is de gewoonte van het land, dat bruid en bruidegom elkaar eerst ontmoeten op den trouwdag bij de kerk. En dus heeft Berit gelegenheid Thore te waarschuwen. Deze ontvoert haar op den trouwdag (terwijl de bruiloftsgasten in Ola's huis zitten te smullen van de taart! en brengt haar naar de woning van zijn ouders over de rivier. Ola en Gjermund zijn woedend, maar Berit stoort zich daaraan niet, zoomin als Thore bang is voor Gjermund, die met een bijl! zijn „bruid" komt terugeischen.

Nu wordt de dominee in 't geval betrokken en ook dat is weer typisch-Noorsch. Want de kerk is Staatskerk en de dominee, behalve predikant, ook ambtenaar met juridisch gezag bekleed. De dominee wist niets van de afspraak tusschen Gjermund en Ola en acht zich dus mede bedrogen en doordat men hem de afkondiging heeft laten doen, hebben de drijvers zich ook aan het wettelijk gezag vergrepen.

Krachtig treedt hij nu op, tegelijk als geestelijke en als rechtsambtenaar: hij spreekt Ola van moedwillige vrijheidsbeneming en van meineed tegenover de kerk en Gjermund en diens vader dreigt hij met gevangenisstraf. 't Eind is, dat ze 't hoofd in den schoot leggen en Berit terugkeert naar huis, nadat is vastgesteld, dat de afkondiging van haar huwelijk met Thore den volgenden Zondag zal geschieden.

Vooral ook dit gedeelte is interessant uit het oogpunt van karakterteekening. De predikant in zijn dubbele waardigheid is even typisch als de stugge, hard-koppige boeren en de wijze, waarop heel de zaak door dezen getracteerd wordt heeft iets van een handelstransactie, zoo, alsof het gaat om een stuk vee. Het woord van de dominee: „wij kunnen onze kinderen niet meer als een stuk vee beschouwen", wijst daar trouwens op.

Gjermund en zijn vader berusten mokkend, maar de dominee gaat door: „twee jonge menschen, die elkaar liefhebben en voor hun liefde lijden, hebben iedereen op hun hand" beweert hij. En de trouwdag wordt bepaald.

Nu echter is 't de beurt van Gjermund om de zaak in de war te sturen. Den nacht te voren maakt hij de veerbooten los (die onmiddellijk met den stroom wegdrijven) om zoo den bruidegom te verhinderen over de Glommen te komen. 't Geeft natuurlijk een groote consternatie, als de bruidsstoet gereed staat naar de kerk te gaan. Zelfs is er iets komisch in de situatie, dat de bruigom, op z'n paaschbest, aan den eenen kant van de rivier staat, de bruid en haar verwanten aan de andere zijde. Maar dan drijft een van Ola's knechten een sterk paard over den stroom en, als dat den overkant heeft bereikt, slingert Thora zich op den rug van het dier en, nat tot op zijn borst, bereikt hij den overkant. Hoog boven zijn hoofd draagt hij de bruidskroon (traditioneele tooi voor de bruid) die hij droog overbrengt.

Gjermund is overwonnen en de trouwplechtigheid heeft plaats, onder groote belangstelling.

Men ziet het, in de bewerking van het op zichzelf niet veel beteekenende gegeven is dit boek zeker origineel. En Wilma is er in geslaagd haar vertaling geheel het karakter van 't oorspronkelijk te doen behouden; taal en stylcering zijn die van de Skandinavische boeken, en de locale kleur, die onmisbaar is om de geschetste verhoudingen in het juiste licht te zien, is voortreffelijk getroffen. De menschen uit de Noordelijke landen en vooral zij, wier bestaan gevormd wordt door én afhankelijk is van de krachten der natuur, zijn geheel anders dan wij, vooral ook in hun godsdienstig leven. Let men daarop niet, of weet een vertaler dat niet te doen uitkomen, dan worden boeken als dit vreemdsoortigheden en schijnen ze oppervlakkig. Blijft deze psyche echter bij de vertaling bewaard (maar zulks vordert schrijverstalent bij den vertaler), dan zijn ze karaktertypeeringen uit een andere dan de ons bekende werkelijkheid en alzoodanig van waarde. Wilma heeft met sobere woorden deze effecten weten te bereiken en daarom verdient haar boek, dat als verhaal in z'n romantiek ook wel boeit, onze aandacht.

C. T.

[1] Uitg. U. M. Holland, Amsterdam.

ZENDING EN EVANGELISATIE.

De Zendingsfilm.

In de week van 24 tot 27 October werd te Amsterdam de gewone Algemeene Zendings-Conferentie gehouden. Ditmaal droeg ze een eenigszins feestelijk karakter. Het was toch 40 jaren geleden, dat ze door Ds P. van Wijk was gesticht. Er waren wel eens tijden, dat het met de Conferentie gedaan scheen; doch telkens ontving zij nieuwe levenskracht. De lijst van de corporaties, welke als Comité voor de Conferentie werkzaam zijn, heeft een eerbiedwaardige lengte. De algemeene zendingsdeputaten der Geref. Kerken zijn vertegenwoordigd door Ds D. Pol, Ds W. Breukelaar heeft zitting voor het Christelijk Comité voor Indië en Ds W. W. Smitt voor de deputaten der zending op Soemba.

Het uitgebreide programma gaf getuigenis van het feestelijk karakter der Conferentie. Behalve de gewone ontmoetingssamenkomst werd er in het Concertgebouw een „feestelijke samenkomst" gehouden, waar de Chr. Oratoriumvereeniging zong en drie sprekers optraden; bovendien werden des Woensdagsavonds in onderscheidene kerken zendingssamenkomsten gehouden. Het trof ons, dat deze laatste samenkomsten alleen in Hervormde kerkgebouwen plaats hadden, en onder de sprekers de Gereformeerden ontbraken. Wij betreuren dit. Verondersteld mag worden, dat de regeling dezer kerkdiensten niet door het Comité der Conferentie is getroffen. Maar het blijft toch jammer, dat de wekelijksche dienst in de Keizersgrachtkerk ditmaal niet speciaal tot een zendingsdienst was ingericht. Nu werden de Gereformeerden, die een zendingsdienst wilden bijwonen, naar een der Hervormde Kerken gedreven.

De te behandelen onderwerpen waren zeer algemeen, en aan deskundige inleiders toevertrouwd.

Eerst kwam de Islam ter sprake; de zendingsdirector Crommelin beantwoordde de vraag: „Welke punten van aanraking biedt de Islam voor de prediking van het Evangelie?", terwijl Ds A. Pos, zendeling te Djocja, het tegendeel ontvouwde: „Welke punten van verschil?" Hetzelfde geschiedde met het Animisme.

Over het Christendom werd ook gesproken, en wel in drieërlei opzicht: „De gemeente in haar eerste ontwikkeling; „De gemeente in haar verdere ontwikkeling"; en „De zendende gemeente".

Dit laatste onderwerp werd ingeleid door den zendingsdirector Rijnders. Logisch past het niet bij de beide andere inleidingen; immers men zou, op den titel afgaande, meenen, dat het ging over den zendingsdrang bij de gemeente op het zendingsveld. Doch bedoeld werd de „home base", de zendingsdrang der kerk in het moederland.

Hier nu sloot zich de zendingsfilm bij aan.

Met geestdrift wekte Ds Rijnders zijn talrijke toehoorders op, om zich aan het zendingswerk te geven. Het valt toch niet te ontkennen, dat aan dien zendingsdrang nog al wat ontbreekt. Daarom konden wij ons heel goed vinden in de eerste stelling van Ds Rijnders: „De zendende gemeente vindt het voornaamste motief voor haar zendingsroeping in de opdracht, haar door haar Heiland verstrekt. Andere motieven moeten hieraan ondergeschikt blijven". Zending drijven is dus het volbrengen van een roeping, is gehoorzaamheid aan onzen Koning. Dit besef mag wel levendig zijn, ook in elk gereformeerd hart.

Dat de „kerkelijke zending" bij de behandeling van dit onderwerp niet geheel achterwege kon blijven, ligt voor de hand. Het scheen ons toe, dat Ds Rijnders de zending der genootschappen en vereenigingen gaarne in het kerkelijke spoor zou hebben. Dit is echter voor hem geen beginselkwestie. Stelling 3 toch luidde: „De wijze, waarop de gemeente haar roeping vervult, hangt af van bij-

zondere factoren (historie)". Maar wij kunnen dit punt nu wel laten rusten.

Dat de zendingsfilm vertoond werd onmiddellijk na het houden van het referaat over de home base, lag in den aard der zaak. Immers, deze film bedoelt den zendingsdrang bij de gemeente op te wekken en te versterken.

Na het verslag, dat in de bladen verscheen, kunnen wij over deze film zelf kort zijn.

De naam is veelzeggend: „Warta Sari", d.w.z. de beste manier, om ervan te vertellen.

Het is en blijft moeilijk, om het werk der zending duidelijk te maken. Er wordt van verteld, doch hoe moet men het zich voorstellen? Ook bij het beste vertellen blijft de voorstelling vaag en onwezenlijk.

Reeds jarenlang werd dit bezwaar gevoeld.

Daarom greep men naar de „tooverlantaarn". En de vele plaatjes maakten het den hoorder duidelijk, wat er op het zendingsveld voorviel.

Dat men tegen deze plaatjes bezwaar maakte, hebben wij nooit gehoord. Alleen meenden sommige kerkeraden, dat het niet wenschelijk was zulk een „projectielantaarn" in de kerk te vertoonen. En dit bezwaar kan men billijken.

De lantaarn heeft echter afgedaan. De film kwam, zag en overwon.

Waarom zou men de film dan ook niet in dienst der zending stellen? Als men de plaatjes één voor één in een lantaarn steken mag, is het toch zeker ook geoorloofd de beelden als een aaneengesloten geheel voor het oog te laten voorbijgaan?

Zoo dachten eenige heeren te Amsterdam. De hoofden werden bij elkander gestoken. Een kapitaal van verscheidene duizenden guldens werd bijeen gebracht. En de gedachte werd daad.

Over deze film, d e zendingsfilm, hoorden wij maar één roep. Zij is schitterend geslaagd. Een paar uur lang was men op het zendingsveld.

Wij weten, dat er tegen de filmen in het algemeen, hoe voortreffelijk zij ook op zichzelf mogen zijn, ernstige bezwaren zijn aan te voeren. Zelfs geneeskundigen zijn er bij te pas gekomen. En deze bezwaren kleven er natuurlijk ook aan een zendingsfilm. Wij achten ze echter bij deze film niet zoo groot, dat men ze om die redenen zou moeten afwijzen.

De film kan een middel, zelfs een uitstekend middel zijn, om het zendingswerk ons nabij te brengen. Doch het blijft altijd een gebrekkig middel.

Bovendien moet niet uit het oog worden verloren, en dr Royer wees daarop met nadruk, dat het eigenlijke werk niet in beeld kan worden gebracht. Dat eigenlijke werk is geestelijk, innerlijk, en wordt volbracht door Gods Geest in de harten. Wat kan worden vertoond is dus alleen het uitwendige werk: het optreden der zendingsmenschen in prediking, schooldienst en medische behandeling.

En dan is deze film, op de Conferentie vertoond, voor ons niet geheel geschikt. Dr Royer merkte bij zijn inleidend woord op, dat ze een reclame is voor Oegstgeest, d.w.z. de Genootschapszending. In het eerste deel werd dan ook het leven en de arbeid van de zendingsschool vertoond, en van het zendingsbureau, beide te Oegstgeest. En de beelden uit Indië zijn beperkt tot Oost-Java, het zendingsterrein van het Ned. Zendel. Genootschap.

Het zien van deze film heeft echter bij ons wel de gedachte gewekt, dat het van groote beteekenis zou zijn, indien wij van ons zendingsterrein op Midden-Java, misschien ook van Soemba, een film kregen.

Onze zending is wel kerkelijk; maar het kerkelijke bestaat voor een heel groot deel slechts daarin, dat onze kerkelijke vergaderingen ervoor zorgen, dat het geld bijeen komt. Het werk geschiedt door de deputaten. Maar ons volk is met den arbeid, trots het uitstekend geredigeerd „Zendingsblad", zeer weinig op de hoogte.

Het schijnt ons toe, dat, indien een film van ons terrein kon worden vervaardigd, deze een middel in Gods hand zou kunnen zijn, om onze menschen, en vooral ook onze jonge menschen, het zendingswerk beter te doen kennen, en daardoor de zendingsliefde te bevorderen.

Amsterdammers hebben de film voor de genootschapszending laten samenstellen. Zouden niet evenzoo Amsterdammers voor een film voor de kerkelijke zending kunnen zorgen? In ieder geval schijnt ons deze zaak de ernstige overweging waard.

J. D. W.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN.

Zending onder de Kaffers in Zuid-Afrika.

Tot een van de meest brandende kwesties in Zuid-Afrika behoort die van de Kaffers.

Er schijnen Gereformeerden te zijn, die er niet veel voor voelen geld uit te geven voor de Zending onder die kleurlingen.

Hun antwoordt (Ds) P. H(amersma) uit C(oles-berg), onder ons bekend als warm vriend van de Vrije Universiteit in „Die Kerkblad van die Gereformeerde Kerk in Suid-Afrika" als volgt:

Ek sien in dit laaste Kerkblad, dat 'n broeder vra, waarom dit nog nodig is vir die kaffers, en dus vir die sending te kollekteer, as die kaffers te Kingwilliamstown en te Alice so mooi gekleed gaan, soos ek geskryf het. Ek kan daarop antwoord, dat ons in die Gereformeerde Kerk nie vir daardie kaffers sendelings stuur nie. Baie van daardie help hul self. Hul betaal hul eie mooi klere. Party van hul trek natuurlik ook salarisse. Nou sal die antwoord hierop altemit wees, dat ons die kaffer nie so vorentoe moet help, dat hul so goed gekleed kan gaan, en ook so bekwaam word, dat hul 'n pos beklee, waar 'n salaris aan verbind is.

Hierby kan ek effens opmerk, dat ek op die reis ook honderde groot en klein kaffers gesien het, wat daar verflenterd en maar uitgesien het. Laat ek ewewel iets sê oor sulkes, wat 'n pos beklee en dus 'n salaris kry, en behoorlik in hul eie onderhoud kan voorsien. Ons sendelings leer die kaffer nie só, dat hy straks 'n eksamen kan doen, nee, ons bring vir hom alleen volgens die eis en die bevel van ons Koning Christus die Evangelie. Die Evangelie dra die lig in homself, en wie dit nanneem, kom as van self vorentoe. So een word opgehef uit sy vernederde staat. Dit is die heilige wet, en die gesegende krag van die Evangelie, en dit is ook juis die skone daarvan. Ons voorouers was ook heidens en hul het wild en taamlik woes geleef. Die Evangelie is aan hul gebring, en dit het hul stadig aan opgehef, en also is ons, hul nageslag vandag deur die heilig Evangelie, wat ons is.

Ds L. P. Vorster het op die sinode van Rustenburg in 1924 ernstig oor die kafferkwessie gespreek en S. Eerw. het toe gesê, dat daar drie houdings is, wat ons teenoor die kaffer kan inneem. Ten eerste, so het Ds Vorster toe gesê, sou ons die kafferstamme kan gaan uitroei, met ander woorde, oorlog met hom maak en hom vernietig.

Dit is heeltemal teen die Heilige Skrif, en teen die heilig gebod van die Here. As christene praat ons daar nie verder oor nie, het die spreker gesê.

In de twede plaas sou ons kan probeer, om die kaffers te verdruk en onder te hou. Party reken, dat dit die beste weg is. Maar afgesien van die vraag, of dit volgens die Skrif mag, is dit 'n middel, wat nie sal slaag nie. Die witman in Suid-Afrika is te swak, en te weinig in aantal daarvoor. Die kaffers is te talryk en te lewenskragtig, en hul groei onder die druk. Vir 'n kort rukkie sou dit miskien 'n bietjie kan help, maar die stroom is te sterk, en ons kan hom nie keer nie. In die derde plaas kan ons vir hom die Evangelie bring en hom tot ons vriend maak. Dit is, so het Ds Vorster gesê, die regte weg. Dit leer die Bybel ons. So moet ons ons swarte landgenote behandel. Dit is volgens die bevel en opdrag van Christus. Maak hom tot ons vriend, en gee hom sy deel Groud, dat hy vir hom, na die aard en aanleg, volgens die wet van die Evangelie ontwikkel. Dan doen ons ons plig, en het ons in die toekoms niks van hom te vrees nie. Nouliks behoef ek te sê, dat ek dit volkome eens is met ons hooggeagte vriend Ds Vorster. Vir my is dit altyd so iets onbegrypeliks, dat daar christene is, wat dit nie voel en besef, dat dit vir 'n volgeling van die Heiland die hoogste genot moet wees, om die bevele van die grote Meester uit te voer. Ons wil Gereformeerd wees en maak ons party keer warm oor gesange, oor kelkies, oor kort hare, en hierdie dinge, hoewel van betekenis, sink tog weg en verbleek heeltemal as ons kom tot die groot en magtig bevel van die Koning van die Kerk aangaande die verkondiging van die Evangelie aan al die volke. Ek hoop, dat baie hul bydrae sal gee vir die grond vir ons sendingstasie in Soutpansberg.

Volgens my opinie sal die mense na die opstanding almal een kleur hê, sodat daar dan nie onderskeid sal te sien wees nie. Ek denk stellig, dat God dit in Sy wysheid wel so sal beskik.

Dit denk ik ook.

Moge het onzen broeders in Zuid-Afrika gegeven zijn de Kafferkwestie overeenkomstig het Woord Gods op te lossen.

Niet meer dan billijk.

Indertijd werden in de kerkelijke bladen van de Chr. Ger. Kerk in Amerika nog al ernstige bezwaren geopperd tegen de voorstellen, welke inzake het preeken van buitenlandsche studenten en predikanten op het agendum van de Synode te Groningen waren geplaatst.

Algemeen was zij van oordeel, dat indien die voorstellen werden aangenomen, tegenover een buitenlandsche kerk als de Chr. Ger. in Amerika, niet billijk werd gehandeld.

Men vond, dat alle buitenlandsche kerken niet over één kam mochten worden geschoren.

De Synode maakte echter in deze nog al strenge bepalingen.

Vanzelf waren we nieuwsgierig, hoe deze in Amerika zouden worden opgenomen.

De hoofdredacteur van de (Am.) „Wachter", Ds H. Keegstra, heeft daarop als volgt gereageerd:

't Kan zijn, 't verwondert ons zelfs niet zoo veel, dat deze conclusies eenige prikkeling veroorzaakten hier en daar in ons midden. Men is geneigd, om bij het eerste lezen en zonder veel nadenken, met eenigen wrevel te brommen: „Dat is ook wat mooiis! Wat beteekent dan heel die kerkelijke correspondentie, als men daar onze predikanten en candidaten niet vertrouwt? Als hunne predikers ons een bezoek brachten, hebben we ze het grootst mogelijke vertrouwen geschonken en ze geëerd met ze overal te verzoeken, om in onze kerken voor groote scharen op te laten treden. En nu zullen ze onze predikers zoo behandelen! Zouden ze dan in Nederland meenen, dat onze mannen zooveel minder zijn?" En toch bij eenig nadenken spreekt men zoo niet weer. Leest die eerste woorden eens bedaard over, dan zal de verontwaardiging moeten wijken. „Overwegende dat van predikanten en candidaten tot den heiligen dienst uit buitenlandsche kerken, met welke de Gereformeerde Kerken in Nederland in correspondentie staan, g e e n m i n d e r e w a a r b o r g e n d i e n e n g e v r a a g d t e w o r d e n als van onze eigen predikanten en candidaten"; werkelijk, dat is billijk, daartegen kan men toch geen bezwaren hebben.

Zonder den vorm dier conclusies geheel en al voor onze rekening te willen nemen, zullen we toch met hare algemeene strekking geen fout vinden. Veeleer verblijden we ons over zulk een besluit en spreken als onze wensch uit, dat onze eigen kerken deze les tot gepaste voorzichtigheid in acht zullen nemen en op een volgende Synode een soortgelijk besluit gaan passeeren. Dat worde geen naäperij en nog veel minder een wraakoefening, waarmede we de Nederlandsche kerken betaald zetten voor de behandeling ons aangedaan; maar eenvoudig de voorzichtige navolging van een goed voorbeeld. Want daaraan hebben we wel behoefte.

Het begint meer en meer de onhebbelijke gewoonte te worden, om de prediking van totaal vreemden veel mooier en aantrekkelijker te vinden dan die van mannen, die door eigen kerk zijn opgeleid en onderzocht. En als de vreemdeling dan met een Methodisch-getinte gemoedelijkheid het dogmatische uit de prediking weglaat en het ethische op den voorgrond dringt, dan wordt het voor velen toch zoo recht aangenaam, zoo geheel anders dan men gewoon is.

Die neiging moet niet in de hand gewerkt worden. Strikter beperking van toelating tot onze platforms hebben we noodig. Dat is niet de geest der bekrompenheid. Onze eigen predikers hebben met voorzichtigheid toe te zien en de onderlingen hebben er met naarstigheid voor te waken, dat de gemeente in de rechte paden geleid en met het zuivere Woord van God gevoed wordt. Zouden we dan de veiligheid niet in acht nemen met betrekking tot hen die van buiten af komen en onder ons nog niet beproefd zijn? We mogen 't aan de verantwoordelijkheid van anderen niet overlaten, wat voedsel ze aan de kudde, die aan onze verzorging is toevertrouwd, zullen toedienen. Eigen opzieners zijn verantwoordelijk voor wat men de gemeente predikt. En die verantwoordelijkheid brengt mede, dat er strikter toezicht zij op predikers buiten eigen kring.

Zeker, we hebben wel een kerkelijke bepaling, die iets zegt over het laten optreden van predikanten buiten onze kerkgemeenschap: „Een kerkeraad mag geen predikant buiten onze kerkgemeenschap laten optreden dan nadat hij zich wel overtuigd heeft, dat de zoodanige zuiver staat in zijn Gereformeerd belijden" (Acta 1904, Art. 125, 5). Maar zulk eene bepaling geeft zeer weinig en zegt met geen enkel woord, hoe een kerkeraad zich wel te overtuigen heeft aangaande het zuiver Gereformeerde belijden van den vreemden prediker. Hier valt, dunkt ons, het verwijt van Independentisme niet te weerspreken, als aan een kerkeraad de beslissing over de Gereformeerdheid van den prediker wordt overgelaten. Daar is meer waarborg noodig. In een tijd als de onze, waarin de neiging zoo sterk is, om op kerkelijk gebied zoo wat alles te nivelleeren, is het gebiedend noodzakelijk, dat de kerk scherp toezie en de onderscheiding niet opheffe.

De ervaring na 1904 heeft ons zeker wel geleerd, dat het artikeltje, boven aangehaald, praktisch zeer weinig beteekent.

Laten we het voorbeeld van de Generale Synode te Groningen gerust volgen, zij het ook, dat we uit den aard der zaak een anders luidend besluit zullen moeten passeeren. Want het gevaar op onze kansels dreigt ons niet zoo zeer van uit buitenlandsche kerken met welke we in kerkelijke correspondentie staan, maar van de zijde van sprekers en predikers binnen de grenzen van ons eigen land. Bescherming van ons eigen volk is geen kerkelijke enghartigheid, maar dure plicht, die ons van Godswege is opgelegd. Men luistere niet te veel naar de beschuldigingen van bekrompenheid, maar wake en werke met allen ernst voor het zuiver bewaren van het pand ons toebetrouwd en ijvere tegen verwatering en verslapping en verflauwing der grenzen op geestelijk en kerkelijk gebied.

Ds Keegstra heeft de zaak gelukkig nog al kalm opgenomen.

Zijn voorstel om in Amerika soortgelijke bepalingen in het leven te roepen, achten we niet meer dan billijk.

Wil hij die ook doen dienen om keur te oefenen op predikanten, die uit andere kerken in Amerika op de kansels der Chr. Ger. Kerk worden toegelaten, dan is dat natuurlijk een geheel andere zaak.

Maar dat hij de buitenlandsche predikanten b.v. uit Nederland aan dezelfde voorwaarden wil onderwerpen als die, welke de Synode te Groningen stelde, beschouwen wij geenszins als wraakoefenen of het nemen van représailles, maar wij zien daarin de rechtmatige konsekwentie van de Groninger besluiten.

Over die besluiten hopen we in onze Synode indrukken nog nader te handelen.

Gereformeerde Theologische School te Elberfeld.

Het congres van den „Reformierte Bund" van 18 tot 21 October te Elberfeld gehouden, stelde hoogst belangrijke kwesties aan de orde.

Daarover willen we het echter thans niet hebben.

Wel willen we wijzen op een gewichtig besluit, dat daar werd genomen.

De „Reformierte Kirchenzeitung" drukt het in vette letters af.

Hett luidt:

„De vergadering van vertegenwoordigers der Gereformeerde Gemeenten begroet met dankbare vreugde het plan om te Elberfeld een Theologische School te stichten. Zij is eenstemmig van oordeel, dat de vraag of zulk een inrichting zoowel met het oog op de verdere ontwikkeling van de Gereformeerde Kerk in Duitschland als met het oog op de geheele Evangelische Kerk noodig is, bevestigend moet worden beantwoord. Zij vormt een commissie, welke de zaak verder moet behartigen in de hoop, dat de Theologische School met Paschen 1928 kan worden geopend en richt zich tot alle Gereformeerde Gemeenten met de ernstige bede om krachtige financiëele ondersteuning van dit plan."

Deze Theologische School zal een ander karakter dragen dan de inrichtingen, aan welke wij dien